

Stichting Monumentenhuis Brabant

Werkplan 2018

Inhoudsopgave

- 1. Inleiding**
- 2. Profiel Stichting Monumentenhuis Brabant**
 1. Doelstelling en taken van Stichting Monumentenhuis Brabant
 2. Partner van provincie en rijk
 3. Provinciaal steunpunt voor monumentenzorg en archeologie en Dienst van Algemeen en Economisch Belang (DAEB)
 4. Organisatorische structuur Stichting Monumentenhuis Brabant
 5. Samenwerking en afstemming
 6. Erfgoedalliantie Brabant
- 3. Provinciale opdracht aan Monumentenhuis Brabant in 2018**
 1. Beleidskader provincie
 2. Opdracht 2018
- 4. Werkplan 2018**
 1. Omgevingsanalyse
 2. Proactieve dienstverlening
 3. Burgerparticipatie
 4. Risico-analyse – succesbepalende factoren
- 5. Activiteitenplan met ureninzet voor 2018**
 1. Het bieden van een loket voor ondersteuning van gemeenten
 2. Het bieden van een platform ter bevordering van de afstemming tussen de betrokken overheden en andere partijen
 3. Het bevorderen van kennis en deskundigheid bij gemeenten
 4. Activering gemeenten m.b.t. gebiedsgerichte monumentenzorg, herbestemming en Omgevingswet
 5. Inventariseren van de deskundigheid van het gemeentelijk adviesorgaan voor de gebouwde monumentenzorg
 6. Tussentijdse evaluatie
 7. Geen commerciële activiteiten
- 5. Nut en maatschappelijk effect activiteiten Monumentenhuis Brabant**
 1. Klanttevredenheid
 2. Maatschappelijk effect
- 6. Begroting 2018**
 1. Begrotingsopzet 2018
 2. Inkomsten en uitgaven 2018
- 7. Egalisatiereserve Stichting Monumentenhuis Brabant**
- 8. Bestemmingsreserve ‘Klanttevredenheid’**

1. Inleiding

In het rapport “*Steunfunctie monumentenzorg en archeologie; vervolgevaluatie*” (mei 2016) wordt geconcludeerd dat de steunpunten, waaronder Stichting Monumentenhuis Brabant, er goed in zijn geslaagd om hun basistaken uit te voeren. Het voornoemde onderzoeksrapport geeft een weerslag van het evaluatieonderzoek, dat door bureau DSP in opdracht van het ministerie van OCW en het IPO is uitgevoerd naar het functioneren van het steunpuntennetwerk.

Naar de toekomst toe geven alle partijen aan dat ook in de toekomst ondersteuning vanuit de steunpunten nodig is, zeker ook vanwege de invoering van de Erfgoedwet (per 1 juli 2016) en de Omgevingswet (omstreeks 2019). Met name die laatste wet zal naar verwachting een grote impact hebben. Immers:

- integraal werken wordt binnen gemeenten nog belangrijker, waarbij cultuurhistorie vroegtijdig dient te worden meegenomen en meegewogen;
- gebiedsgerichte benadering komt nog meer op de voorgrond te staan;
- het wordt nog belangrijker om aan de voorkant van het proces de diverse partijen inbreng te laten hebben, zodat de belangenafweging op een goede wijze kan plaatsvinden;
- participatie van burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties krijgt nog meer betekenis.

Ook de provincie Noord-Brabant hecht veel waarde aan het versterken van het integraal werken. In het bestuursakkoord “*Brabant in Beweging; 2015-2019*” wordt opgeroepen tot een integrale aanpak van de maatschappelijke opgaven in Brabant met Brabanders. Op basis van dit bestuursakkoord is in november 2015 door het provinciebestuur het beleidsdocument “*De (verbeeldings)kracht van erfgoed. Beleidskader 2016-2020*” vastgesteld. Daarin worden vier verhaallijnen aangegeven (Innovatief Brabant, Religieus Brabant, Bevochten Brabant, Bestuurlijk Brabant), die elk een aansprekend en inspirerend verhaal uit de Brabantse geschiedenis vertellen. Als partnerorganisatie van de provincie is het Monumentenhuis Brabant graag bereid om initiatieven rond de verhaallijnen uit te dragen en verder te brengen, als ook kan een beroep op onze organisatie gedaan bij de uitvoering ervan.

Het Monumentenhuis Brabant ziet daarbij een duidelijke meerwaarde om dit vanuit een integrale benadering op te pakken. Het aangaan van samenwerkingsverbanden met andere Brabantse organisaties is in dit kader van groot belang. Vanuit die gedachte heeft het Monumentenhuis Brabant het initiatief genomen tot de Erfgoedalliantie Brabant, gericht op het bevorderen van de onderlinge samenwerking en het bevorderen van herkenbare allianties met andere provinciale partners. Het komend jaar zullen wij daar actief aan bijdragen. Andere kernwoorden zijn: participatie van onderop en een zakelijke aanpak. Dat is waar het Monumentenhuis Brabant voor staat.

Harrie Maas,
directeur Stichting Monumentenhuis Brabant

2. Profiel Stichting Monumentenhuis Brabant

Monumentenhuis Brabant is sinds 1999 het provinciale steunpunt voor monumentenzorg en archeologie. Het maakt onderdeel uit van een landelijke netwerk van steunpunten dat is opgericht door het rijk en de provincies. Doel van dit netwerk is om de gemeenten te ondersteunen en te professionaliseren teneinde de kwaliteit van de monumentenzorg te verbeteren.

2.1 Doelstelling en taken van Stichting Monumentenhuis Brabant

Stichting Monumentenhuis Brabant, opgericht op initiatief van de toenmalige Rijksdienst voor de Monumentenzorg en de provincie Noord-Brabant, kent de volgende hoofddoelstellingen:

- 1) het ondersteunen van de Noord-Brabantse gemeenten bij de decentrale uitvoering van de gebouwde en archeologische monumentenzorg;*
- 2) het bieden van een platform, waarop de verschillende bij de monumentenzorg in brede zin betrokken partijen in Noord-Brabant informatie uitwisselen, de krachten bundelen en samenwerken.*

Tussen de minister van OCW en het Interprovinciaal Overleg (IPO, optredend namens de twaalf provincies) zijn bestuurlijke afspraken gemaakt over de basistaken van de steunpunten. In december 2012 zijn die afspraken opnieuw bekrachtigd. Overeengekomen is dat:

- *Ieder provinciebestuur zorgdraagt voor de bekostiging van een provinciale steunfunctie monumentenzorg en archeologie;*
- *De provinciale steunfunctie een instrument is van het erfgoedbeleid en de volgende basistaken heeft:*
 - *een aanspreekpunt bieden voor ondersteuning van gemeenten;*
 - *een platform bieden voor afstemming van partijen in de regio;*
 - *deskundigheidsbevordering van gemeenten op het gebied van wet- en regelgeving monumentenzorg en archeologie en uitvoeringspraktijk.*

Na het evaluatieonderzoek (mei 2016) is besloten de bestuurlijke afspraken rond de steunfunctie monumentenzorg en archeologie te continueren.

2.2 Partner van provincie en rijk

De historische band met Rijk en provincie heeft zich door de jaren heen bestendig in een partnerschap bij het realiseren van gemeenschappelijke doelstellingen.

In 2009 heeft het rijk in de Beleidsbrief Modernisering Monumentenzorg aangegeven dat de steunpunten een belangrijke rol hebben in het monumentenstelsel, als actor in het proces van kwaliteitsborging en als partij in de kennisketen.

In 2013 en 2014 heeft de provincie onderzocht of de provinciale steunfuncties, waaronder het Monumentenhuis, op de beleidsterreinen Cultuur en Samenleving een nuttig en noodzakelijk instrument zijn. De conclusie van Gedeputeerde Staten is dat het Monumentenhuis een volwaardige partner is voor de ontwikkeling en uitvoering van modern provinciaal beleid.

2.3 Provinciaal steunpunt voor monumentenzorg en archeologie en Dienst van algemeen en economisch belang (DAEB)

Het Monumentenhuis is een organisatie die zichtbaar is voor de Brabantse gemeenten, die signaleert en stimuleert, die proactief is, die ondersteuning biedt, die verbindt vanuit het perspectief van deze gemeenten.

Bij besluit van 9 december 2014 is door de provincie besloten om de publieke activiteiten van Stichting Monumentenhuis Brabant, vanwege de bijdrage die geleverd wordt aan de uitvoering van het provinciaal beleid, tot en met 31 december 2019 aan te wijzen als “Dienst van Algemeen Economisch Belang” (DAEB).

2.4 Organisatorische structuur Stichting Monumentenhuis Brabant

Stichting Monumentenhuis Brabant heeft geen eigen personeel in dienst. Voor de uitvoering van haar taken worden werknemers ingehuurd van Stichting Behoud Monumenten Brabant.

Het bestuur van Stichting Monumentenhuis Brabant bestaat momenteel uit:

- voorzitter : de heer W.J.A. Raaphorst
- secretaris : mevrouw drs P.C. Jorritsma
- penningmeester : de heer J.L.W. van Dijk
- bestuursleden : de heer G.A.A.J. Janssen en drs. R.H. Augusteijn.

2.5 Samenwerking en afstemming

Stichting Monumentenhuis Brabant onderhoudt vanzelfsprekend nauwe banden met haar “founding fathers” i.c. de provincie Noord-Brabant en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Dit komt op verschillende manieren tot uitdrukking, waaronder:

- het Planoverleg. In dit overlegorgaan van Provincie, RCE en het Monumentenhuis, dat maandelijks bijeenkomt, worden wijzigings- en ontwikkelingsplannen van rijksmonumentale objecten en structuren besproken. Daarnaast worden er tijdens dit overleg knelpunten binnen de Brabantse monumentenzorg gesignaleerd en besproken.
- het Beleidsoverleg. In dit overleg van Provincie, RCE en Monumentenhuis worden onder meer ontwikkelingen bij gemeenten rond de uitvoering van de monumententaak besproken, alsook worden beleidslijnen en beleidsacties van Provincie en Rijk toegelicht. Er vindt uitwisseling plaats over de mogelijkheden om gezamenlijke activiteiten te ontwikkelen en elkaar te versterken.

- bij cursusbijeenkomsten van het Monumentenhuis vindt afstemming en samenwerking plaats met Provincie en RCE.
- in (digitale) nieuwsbrieven van het Monumentenhuis wordt mededeling gedaan van provinciale subsidieregelingen op het gebied van erfgoed, wordt bericht over nieuwe wettelijke regelingen, wordt ingegaan op landelijke en provinciale projecten enz.

Het Monumentenhuis maakt deel uit van het landelijke steunpuntennetwerk. Om de ca. zes weken vindt er landelijk overleg plaats. Hier wordt in algemene zin gesproken over knelpunten binnen de monumentenzorg en archeologie, worden nieuwe (subsidie) regelingen toegelicht, wordt uitleg gegeven over landelijke beleidsprogramma's en actiepunten, maar ook vindt er kennisuitwisseling plaats over provinciale projecten en activiteiten zodat de andere steunpunten daar hun voordeel mee kunnen doen. Tweemaal per jaar heeft het steunpuntennetwerk overleg met de directie van de RCE. Ook met het Nationaal Restauratiefonds vindt jaarlijks beraad plaats.

Stichting Monumentenhuis Brabant vormt met Stichting Behoud Monumenten Brabant, Monumentenhuis Brabant B.V. en Stichting Advisering Monumenten & Ruimtelijke Kwaliteit Brabant een kennisketen op het gebied van de monumentenzorg en archeologie in onze provincie. In het Monumentenhuis aan de Markt in Geertruidenberg zijn ook gehuisvest Stichting Brabantbeeld (actief op het gebied van het religieus erfgoed) en Stichting de Brabantse Boerderij. Vanzelfsprekend worden met deze organisaties nauwe contacten onderhouden.

In 2017 is een bijzonder samenwerkingsverband ontstaan met Erfgoed Brabant en Monumentenwacht Noord-Brabant: de Erfgoedalliantie Brabant.

2.6 Erfgoed Alliantie Brabant

De opzet is om vanuit een integrale benadering activiteiten te ontwikkelen ten behoeve van het Brabantse erfgoed en de Brabantse samenleving. Het kan hierbij gaan om herbestemming, monumentenzorg en leefbaarheid, monumenten en duurzaamheid, bevordering restauratievakmanschap, erfgoedtoerisme etc. We spelen proactief in op maatschappelijke ontwikkelingen (bijv. rond VAB's) en veranderende wetgeving (Omgevingswet). We willen erfgoed verbinden met ruimtelijke kwaliteit, economie, sociale cohesie en andere maatschappelijke aandachtsvelden door middel van concrete initiatieven en activiteiten. Een van de activiteiten die we samen al hebben opgepakt is het project "Van Gogh Brabant". Andere samenwerkingsverbanden worden door het Monumentenhuis Brabant momenteel gesmeed rond vakmanschapsbevordering (Monumentenhuis – Stichting Behoud Monumenten Brabant – Monumentenwacht – Brabants Landschap – Stichting de Brabantse Boerderij) en monumenten en duurzaamheid (Monumentenhuis – Monumentenwacht). Het kan dus zijn dat niet alle partners binnen de Erfgoed Alliantie bij alle projectuitwerkingen worden betrokken. In andere gevallen kan de samenwerking worden verbreed naar andere organisaties.

We vormen een erfgoedketen, die verbindt naar andere organisaties en sectoren, die de kracht van burgerparticipatie omarmt en die inspireert. De samenwerking dient ons inziens geënt te

zijn op de eigen taak en expertise. Het Monumentenhuis wil een zakelijke en pragmatische aanpak volgen. Dat geeft de meeste kans op succes, ook binnen het Brabantse erfgoedveld!

Concreet willen we de samenwerking in 2018 als volgt gestalte geven:

- Convenant “Van Gogh Brabant”: bij Monumentenhuis Brabant is het toezicht op en de evaluatie van de naleving van dit convenant belegd. In het verlengde daarvan zal het Monumentenhuis de Van Gogh-gemeenten stimuleren in hun gemeentelijke omgevingsvisie hier aandacht aan te besteden.
- Monumenten en duurzaamheid: voor wat betreft de activiteiten zie paragraaf 5.4. Gemeenten zullen door het Monumentenhuis worden benaderd om proactief monumenteigenaren te informeren over duurzaamheid. Met de Monumentenwacht vindt overleg plaats hoe tot een zo efficiënt mogelijke aanpak kan worden gekomen. Een en ander wordt afgestemd met de projectleider van Interreg-project Demi More.
- Restauratieopleidingen: via Stichting Behoud Monumenten Brabant – met name de projecten ROP-Zuid en Revivak – worden activiteiten ondernomen om de instroom en doorstroming van restauratieleerlingen te bevorderen. De samenwerking met Monumentenwacht Noord-Brabant is in 2017 geconcretiseerd door middel van het ondertekenen van een intentieovereenkomst inzake vakmanschapsopleidingen. In 2018 wordt de samenwerking verder geïntensiveerd. Met betrekking tot de volgende gezamenlijke activiteiten vindt overleg plaats over:
 - het benutten van het “Inspectiehandboek Monumentenwacht” voor het samenstellen van digitale Revivak-naslagwerken. Daardoor wordt op een efficiënte manier gebruik gemaakt van de aanwezige kennis, alsook wordt verdere versnippering voorkomen.
 - het geven van voorlichting over restauratieschilderen op Schilder’sCool.
 - een cursus en/of bootcamp in het kader van het Revivak-project.
- WWW.Erfgoedbrabant.nl: een digitaal erfgoedplatform voor en van de Brabanders is een belangrijk medium. Vanuit haar positie is Erfgoed Brabant de aangewezen organisatie om dit op te pakken... met de andere provinciale organisaties als klankbord. Het Monumentenhuis Brabant wil als actieve speler op het Brabantse erfgoedveld daar graag een bijdrage aanleveren. Met Erfgoed Brabant is overeengekomen dat het Monumentenhuis per gemeente een overzicht aanlevert van de gemeentelijke monumenten. Verder zal deze website ook worden benut ten behoeve van een bredere communicatie van erfgoedactiviteiten, bijvoorbeeld m.b.t. de door het Monumentenhuis Brabant te organiseren cursussen.
- Uitvoering geven aan activiteiten die in het kader van de Vier Verhaallijnen door de provincie worden ontwikkeld, met in achtneming van de eigen taak en expertise. Zo nodig en gewenst kunnen met het Monumentenhuis Brabant afspraken worden gemaakt over extra inzet.
- Deelname aan themagerichte en opiniërende evenementen in Café de Zachte G, met in achtneming van de eigen taak en expertise.
- Deelname aan het provinciale traject “Beweging stimuleren”, met in achtneming van de eigen taak en expertise. Zo nodig en gewenst kunnen met het Monumentenhuis Brabant afspraken worden gemaakt over extra inzet.
- Periodiek overleg met de directies van de partners binnen de Erfgoed Alliantie.

3 Provinciale opdracht aan Monumentenhuis Brabant in 2018

De dienstverlening van het Monumentenhuis Brabant is gericht op het verbeteren van de kwaliteit van de monumentenzorg ten behoeve van een aantrekkelijke leefomgeving in Brabant.

3.1 Beleidskader provincie

In mei 2015 is het bestuursakkoord “*Brabant in Beweging 2015-2019*” gepresenteerd. Het bestuursakkoord roept op tot een integrale aanpak van maatschappelijke opgaven in Brabant mét Brabanders. Op basis van dit bestuursakkoord heeft het provinciebestuur in november 2015 de beleidsnota “*De (verbeeldings)kracht van Brabant. Beleidskader erfgoed 2016-2020*” vastgesteld.

In dit beleidskader worden vier verhaallijnen uitgewerkt, die elke een aansprekend en inspirerend verhaal uit de Brabantse geschiedenis vertellen. Die verhaallijnen zijn:

- Bevochten Brabant
- Religieus Brabant
- Innovatief Brabant
- Bestuurlijk Brabant.

Deze verhaallijnen en daarbinnen de te maken keuzes zijn richtinggevend voor de inzet van het provinciale beleidsinstrumentarium.

Daarnaast heeft de provincie in het beleidskader Erfgoed 2016-2020 het belang bevestigd van een goede en efficiënt werkende basisinfrastructuur. Daaronder wordt verstaan het geheel van organisaties waarmee de provincie een langjarige subsidierelatie (Erfgoed Brabant, Monumentenwacht Noord-Brabant en Monumentenhuis Brabant) heeft om uitwerking te geven aan behoud, beheer, kennisontwikkeling, ondersteuning, advies, en ontsluiting van erfgoed. De basisinfrastructuur is een belangrijke basis voor draagvlak en verbinding met de samenleving, en zorgt voor bedrijvigheid rondom erfgoed. De provincie wil in deze bestuursperiode zich meer inzetten om de basisinfrastructuur van erfgoed te optimaliseren.

3.2 Opdracht 2018

De inhoudelijke uitgangspunten inzake de opdrachtverlening aan Monumentenhuis Brabant zijn gebaseerd op het verbeteren van de kwaliteit van de integrale monumentenzorg in onze provincie. Daardoor wordt het Brabantse erfgoed beter behouden. Dit versterkt de Brabantse identiteit en zorgt voor verbetering van woon-, leef- en vestigingsklimaat.

Het Monumentenhuis dient daarom een toegankelijk aanspreekpunt voor de Brabantse gemeenten te zijn. Het moet signaleren, agenderen, stimuleren en verbinden vanuit het perspectief van deze gemeenten. Voorts dient het Monumentenhuis het zelforganiserend vermogen c.q. de deskundigheid van gemeenten te versterken.

Vanuit de hierboven beschreven taakstelling van het Monumentenhuis is voor 2018 de volgende inhoudelijke opdracht geformuleerd:

1. het bieden van een loket voor ondersteuning aan gemeenten;
2. het bieden van een platform ter bevordering van de afstemming tussen de betrokken overheden en andere partijen;
3. het bevorderen van kennis en deskundigheid bij gemeenten op het gebied van wet- en regelgeving op het gebied van archeologie, cultuurlandschap en monumenten en de inhoudelijke praktijk daarvan;
4. het activeren van gemeenten met betrekking tot gebiedsgerichte monumentenzorg en herbestemming;
5. het inventariseren van de aanwezige deskundigheid bij monumentencommissies voor de advisering m.b.t. de gebouwde monumentenzorg.

De provinciale subsidie voor de uitvoering van het takenpakket is vastgesteld op een bedrag van € 179.163,-. Het betreft hier een begrotingssubsidie.

4. Werkplan 2018

Het werkplan is goeddeels ook gebaseerd op de omgevingsanalyse. De kernvraag hierbij is of gemeenten in voldoende mate zijn toegerust (qua fte en kennis) om hun monumentenzorgtaak naar behoren uit te voeren. Het betreft hier een algemeen en maatschappelijk belang. Op basis van de omgevingsanalyse zijn de activiteiten benoemd, waarbij alle 64 Brabantse gemeenten tot de klantenkring van het Monumentenhuis behoren.

De dienstverlening van het Monumentenhuis is uniek. Er zijn geen vergelijkbare organisaties met een soortgelijk takenpakket. Het Monumentenhuis Brabant adviseert gemeenten op non-profit basis en ondersteunen ze bij de uitvoering van de gemeentelijke monumentenzorgtaak. Een andere doelstelling is om gemeenten te professionaliseren teneinde de kwaliteit en de effectiviteit van de monumentenzorg te verbeteren. De dienstverlening van Stichting Monumentenhuis Brabant wordt gratis aangeboden.

4.1 Omgevingsanalyse

Er zijn de laatste jaren tal van rapporten verschenen die de noodzaak van een ondersteuningsstructuur voor gemeenten op het gebied van de monumentenzorg en archeologie aantonen. Dat komt onder meer naar voren in het in 2013 verschenen rapport van de Erfgoedinspectie *“Erfgoed in goede handen? Focus op de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor rijksmonumenten, beschermde stads- en dorpsgezichten en archeologie”*.

Het in 2014-2015 uitgevoerde tevredenheids- en wensenonderzoek betr. de dienstverlening van het Monumentenhuis heeft eveneens belangrijke informatie aangedragen voor de omgevingsanalyse. Daarnaast hebben onze ervaringen uit het veld, het Planoverleg en het Beleidsoverleg met RCE en de provincie Noord-Brabant input geleverd voor de omgevingsanalyse.

In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat de noodzaak voor en het belang van een ondersteuningsstructuur voor de gemeentelijke monumentenzorg de laatste jaren nog meer is toegenomen!

4.2 Proactieve dienstverlening

De ontwikkelingen binnen de monumentenzorg, de ontvangen signalen omtrent de uitvoeringspraktijk van de gemeentelijke monumentenzorg en de uitkomsten van het tevredenheids- en wensenonderzoek hebben het Monumentenhuis Brabant aanleiding gegeven om nog meer in te zetten op een proactieve dienstverlening. Daarnaast blijft de geboden ondersteuning deels reactief. Dit houdt verband met de concrete ondersteuningsbehoefte van gemeenten. Men wil hulp vanwege een concrete vraag en/of probleem bij de uitvoering van

de gemeentelijke monumentenzorgtaak. Die hulpvraag houdt nauw verband met een gebrek aan kennis, expertise en/of tijd bij veel ambtenaren.

De proactieve dienstverlening van het Monumentenhuis richt zich in 2018 onder meer op de verduurzaming van monumenten, de herbestemming van monumentaal erfgoed, gebiedsgerichte monumentenzorg en de Omgevingswet.

4.3 Burgerparticipatie

Betrokkenheid van burgers is een heel belangrijk aspect binnen de monumentenzorg. Het biedt kansen om draagvlak te creëren voor de instandhouding van monumenten én het versterkt erfgoed. In dat verband is het belangrijk om burgers in een zo'n vroeg mogelijk stadium te betrekken, zowel bij het ontwikkelen van erfgoedbeleid als bij wijzigingsplannen voor monumenten. “Van onderop” worden ook de beste resultaten bereikt. Dat blijkt bijvoorbeeld bij de herbestemming van religieus erfgoed.

Die aanpak is door het Monumentenhuis ook toegepast bij het haalbaarheidsonderzoek voor de herbestemming van de Corneliuskerk in Den Hout. Met “Stuurgroep Behoud St. Corneliuskerk Den Hout”, een samenwerkingsverband van dorpsbewoners, is in nauw overleg en in afstemming met het parochiebestuur een intensief traject doorlopen. Inmiddels is de kerk overgenomen door de dorpsbewoners.

Het interesseren en betrekken van burgers is de afgelopen jaren ook anderszins in de praktijk gebracht: door het verzorgen van een lezing over de Zuiderwaterlinie in Lith, een lezing over gebiedsgerichte monumentenzorg in de wijk Hoevenbraak te Schijndel, door overleg te voeren met heemkundeverenigingen over het nieuwe erfgoedbeleid in Steenberg, Loon op Zand en Oirschot, door deel te nemen aan breed overleg (waterschap, gemeenten, heemkundigen, Brabants landschap, natuurorganisaties, kunstenaars) over het verbinden van kunst aan erfgoed in een landschappelijk waardevolle omgeving (Beerse Overlaat).

Deze benadering i.c. actieve burgerparticipatie zullen we ook in 2018 toepassen. Rond thema's als herbestemming, duurzaamheid, leefbaarheid en identiteit voelen diverse groepen uit de samenleving zich volop betrokken en zijn veel burgers actief.

4.4 Riscico-analyse – succesbepalende factoren

Gemeenten nemen binnen de monumentenzorg een cruciale rol in. De laatste jaren is dat nog verder versterkt door de decentralisatie van taken en verantwoordelijkheden die heeft plaatsgevonden. De kwetsbaarheid van het monumentenbestel is daarmee ook toegenomen. Veel gemeenten zijn onvoldoende toegerust op hun zwaardere rol in dezen, zowel wat betreft ambtelijke capaciteit en kennis als beschikbare middelen. Een kwalitatieve uitvoering van de monumentenzorg staat daarmee onder druk.

Een ander risico is de versnippering van de gemeentelijke monumentenzorg. Die vindt al een tijdje plaats, maar bevindt zich de laatste tijd in een stroomversnelling. Waar eerste monumentambtenaren waren, die als aanspreekpunt fungeerden voor het totale erfgoed en daardoor ook over veel kennis beschikten, daar is het “monumentenveld” nu helemaal opgeknipt. Vergunningverlening, toezicht en handhaving, beleidsontwikkeling, archeologie, ruimtelijke ontwikkeling, toerisme.... vaak allemaal verschillende ambtenaren. Doordat de onderlinge afstemming niet altijd optimaal is, komt de kwaliteit van de integrale monumentenzorg onder druk te staan.

Een zeer groot zorgpunt binnen de monumentenzorg is het volstrekt tekort schieten van de gemeentelijke taak op het terrein van toezicht en handhaving. Is het al moeilijk om aan “de voorkant” (i.c. het vergunningsverleningstraject) te regelen dat alles goed gaat, vervolgens komt het regelmatig voor dat het in de realiseringsfase alsnog (helemaal) fout gaat. Onvoldoende kennis en capaciteit binnen de gemeentelijke organisatie spelen hier maar al te vaak parten.

5. Activiteitenplan met ureninzet voor 2018

De provinciale opdracht aan het Monumentenhuis heeft voor 2018 een vertaling gekregen in het volgende activiteitenplan:

5.1 Het bieden van een loket voor ondersteuning aan gemeenten

Om gemeenten op een directe wijze hulp te bieden naar aanleiding van vragen en problemen bij de uitvoering van de gemeentelijke monumentenzorgtaak heeft Stichting Monumentenhuis Brabant een eerstelijns ondersteuning ontwikkeld, die bestaat uit:

- a) een gratis helpdesk voor gemeenten;
- b) een gratis spreekuur / consult op locatie.

Bereik:

- Dit loket is beschikbaar voor alle 64 Brabantse gemeenten.

Resultaat / door:

- Het leveren van eerstelijns ondersteuning aan de Brabantse gemeenten. Concreet is dit het bieden van hulp naar aanleiding van vragen en problemen bij de uitvoering van de gemeentelijke monumentenzorgtaak. Deze eerstelijns ondersteuning bestaat uit:

a) Een gratis helpdesk voorgemeenten

Het beantwoorden van vragen welke betrekking hebben op het gehele terrein van de monumentenzorg en de archeologie. De vragen worden ontvangen per telefoon, per e-mail of per post. Veelal kan direct antwoord worden gegeven. Is dit niet het geval, dan wordt via de back office hierin voorzien. Vanuit het secretariaat van Stichting Monumentenhuis Brabant wordt er op toegezien dat vragenstellers tijdig worden teruggebeld. In geval de inhoudelijke afhandeling niet zelf kan plaatsvinden, wordt doorverwezen naar andere organisaties.

Via deze dienstverlening wordt een bijdrage geleverd aan de kwaliteitsbevordering van monumentenambtenaren. Maar de helpdesk heeft ook een signaalfunctie voor Stichting Monumentenhuis Brabant. Mogelijke knelpunten in de dagelijkse praktijk van de gemeentelijke monumentenzorg worden via de helpdesk signaleerd en in beeld gebracht bij de verschillende partners (Rijk, Provincie, specifieke monumentenorganisaties). Indien nodig kan het leiden tot vervolgactiviteiten, zoals bespreking ervan tijdens cursussen en scholingsbijeenkomsten of nadere berichtgeving erover in een nieuwsbrief.

Het afgelopen jaar is het aantal vragen voor de helpdesk toegenomen. De geprognostiseerde ureninzet voor 2018 is 450 uur. Dit is gebaseerd op:

- gemiddeld 2 vragen per dag = 10 per week = 520 per jaar;
- tijdsbesteding per vraag: ca. 50 minuten = 450 uur per jaar.

In 2017 was het bereik naar gemeenten 77%. Voor 2018 wordt geprobeerd dit bereik te behouden.

b) Spreekuur / consult op locatie

Het organiseren van spreekuren en individuele consulten op locatie voor complexe vragen op het gebied van restauratie en/of herbestemming van monumenten, het actualiseren van een monumentenlijst, beleidsontwikkeling, het opstellen van een subsidieregeling voor gemeentelijke monumenten, de herontwikkeling van een gebied met daarin monumentale waarden e.d.

Een andere reden om te kiezen voor een persoonlijk onderhoud kan zijn dat de desbetreffende monumentenambtenaar nog onervaren is. Het komt vrij regelmatig voor dat er wisselingen zijn in het ambtenarenbestand. Door het aanreiken van nadere informatie wordt hem/haar belangrijke bagage meegegeven, die hem/haar goed van pas kan komen bij de uitvoering van de gemeentelijke monumentenzorgtaak.

In 2017 was de ureninzet 215 uur; het bereik was 55%. Vanwege prioriteitstellingen in relatie tot het beschikbare budget is het aantal uren in 2018 teruggebracht naar 200. Het bereik voor het komende budgetjaar wordt geraamd op 50%.

Doel / effect van deze eerstelijns ondersteuning:

- Het doel is het verbeteren van de kwaliteit en effectiviteit van de gemeentelijke monumentenzorg. Met deze ondersteuning van gemeenten worden monumenteigenaren en andere belanghebbenden op hun beurt weer beter geadviseerd.
- Het maatschappelijk effect van deze eerstelijns ondersteuning is dat Brabants erfgoed beter behouden blijft. Dit versterkt de Brabantse identiteit en zorgt voor verbetering van het woon-, leef- en vestigingsklimaat.

Kosten:

- Helpdesk: € 32.400,- (450 uren à € 72,-)
- Spreekuur / consult op locatie: € 14.400,- (200 uren à € 72,-).

Meten:

◇ *Helpdesk:*

Er wordt bijgehouden hoeveel adviesaanvragen in 2018 worden behandeld incl. de gepleegde ureninzet en het aantal gemeenten dat wordt bereikt. Afwijkingen ten opzichte van voorgaande jaren en te verwachten toekomstige ontwikkelingen worden gesignaleerd.

◇ *Spreekuur / Consult op locatie:*

Er wordt bijgehouden hoeveel adviesaanvragen in 2018 worden behandeld incl. de gepleegde ureninzet en het aantal gemeenten dat wordt bereikt. Afwijkingen ten opzichte van voorgaande jaren en te verwachten toekomstige ontwikkelingen worden gesignaleerd.

5.2 Het bieden van een platform ter bevordering van de afstemming tussen de betrokken overheden en andere partijen

Ten einde de kwaliteit en de effectiviteit van de monumentenzorg te bevorderen, wordt een platform geboden waar relevante partijen elkaar kunnen ontmoeten en tot afstemming kunnen komen. Als uitwerking daarvan wordt het zogenoemde planoverleg georganiseerd, waar geadviseerd wordt over wijzigingsplannen betreffende rijksmonumenten.

Bereik:

- Dit loket is beschikbaar voor alle 64 Brabantse gemeenten.

Resultaat / door:

■ *Het Planoverleg.*

Dit is een platform waar partijen (o.a. Rijk, provincie, gemeenten, architecten, monumenteigenaren) elkaar kunnen ontmoeten om ingrijpende restauratie- en herbestemmingsplannen in het voortraject te kunnen bespreken. Daarnaast blijkt in de praktijk dat dit overleg ook kan dienen om algemene ontwikkelingen en eventuele knelpunten binnen de Brabantse monumentenzorg te signaleren en te bespreken.

Het Planoverleg wordt 20 maal per jaar georganiseerd, afwisselend in Geertruidenberg (voor west-Brabant) en Den Bosch (voor oost-Brabant). Het vergaderschema wordt alle gemeenten kenbaar gemaakt.

Stichting Monumentenhuis Brabant vervult de rol van voorzitter, secretaris en gastheer. Daarnaast wordt via de deelname van de eigen architectuurhistorica ook een inhoudelijke bijdrage aan het overleg geleverd. Ook de intake van de gemeenten die zich voor het Planoverleg melden wordt door Stichting Monumentenhuis Brabant geregeld.

De prognose is om het komend jaar 40 restauratie- en herbestemmingsplannen te bespreken en dat 25 gemeenten het Planoverleg bezoeken. Dit is een bereik van 40%.

De ureninzet in 2017 was 468 uur. Voor 2018 is 400 uur geprognostiseerd, vanwege een bijstelling van de prioriteitstellingen in relatie tot het beschikbare budget.

Doel / effect:

- Het doel is het verbeteren van de kwaliteit en effectiviteit van de monumentenzorg door een platform te bieden waar relevante partijen elkaar kunnen ontmoeten en tot afstemming kunnen komen. Hierdoor wordt de kwaliteit en de haalbaarheid van restauratie- en herbestemmingsplannen vergroot.
- Doordat relevante partijen elkaar ontmoeten en tot afstemming komen wordt eerder inzicht gekregen op algemene ontwikkelingen en knelpunten binnen de Brabantse monumentenzorg.
- Het maatschappelijk effect van deze afstemming is dat het Brabants erfgoed beter behouden blijft. Dit versterkt de Brabantse identiteit en zorgt voor verbetering van het woon-, leef- en vestigingsklimaat.

Kosten:

□ Planoverleg: 400 uren à € 72,- = € 28.800,-.

Meten:

◇ Er wordt bijgehouden hoeveel bijeenkomsten van het Planoverleg in 2018 hebben plaatsgevonden en hoeveel plannen er worden behandeld. Ook worden geregistreerd de ureninzet en het bereik. Afwijkingen ten opzichte van voorgaande jaren en te verwachten toekomstige ontwikkelingen worden gesignaleerd.

5.3 Het bevorderen van kennis en deskundigheid bij gemeenten

Pijlers van een goede gemeentelijke monumentenzorg zijn kennis en deskundigheid van de monumentambtenaren. De voortdurende veranderingen binnen archeologie, cultuurlandschap en monumenten vragen om een adequate en effectieve wijze van deskundigheidsbevordering en kennisontwikkeling van ambtenaren op het gebied van wet- en regelgeving en de inhoudelijke praktijk ervan. Daartoe is door Stichting Monumentenhuis Brabant een drietal diensten ontwikkeld.

Bereik:

- alle 64 Brabantse gemeenten.

Resultaat / door:

■ het leveren van dienstverlening gericht op deskundigheidsbevordering en kennisontwikkeling, met name ten behoeve van gemeenteambtenaren die werkzaam zijn op het gebied van archeologie, cultuurlandschap en monumenten.

a) Website

Het beheren van de website www.monumentenhuisbrabant.nl met speciale aandacht voor onderwerpen waar de gemeentelijke monumentambtenaren baat bij kunnen hebben. Op de website wordt onder meer informatie verstrekt over: praktische zaken betreffende de monumentenzorg, actuele thema's, wettelijke veranderingen, jurisprudentie, subsidies, alsook wordt melding gemaakt van specifieke dienstverlening van Stichting Monumentenhuis Brabant. Het aantal bezoekers per maand wordt geraamd op 3750; het aantal hits: 900.000.

b) Nieuwsbrieven en digitale specials

Het opstellen en verspreiden van vier nieuwsbrieven (oplage 475 exemplaren) en acht digitale specials onder professionals en betrokkenen in het veld. De digitale specials worden gebruikt om monumentambtenaren snel te kunnen informeren over specifieke en actuele onderwerpen.

In de nieuwsbrieven wordt informatie opgenomen over o.a. nieuwe ontwikkelingen binnen de monumentenzorgpraktijk, jurisprudentie, restauratieprojecten en initiatieven binnen de Brabantse monumentenzorg. Het bereik is 100%.

c) Cursussen en scholingsbijeenkomsten

Er worden drie cursusbijeenkomsten georganiseerd om het kennisniveau van gemeentelijke monumentambtenaren te vergroten. Daarnaast worden actief nieuwe monumentambtenaren benaderd. In kleine groepen of één-op-één wordt hen kennis aangereikt.

Het bereik wordt geraamd op ongeveer 2/3e van het aantal gemeenten in Brabant.

Doel / effect:

- Het doel is het verbeteren van het kennisniveau van ambtenaren monumentenzorg en een bijdrage leveren aan de professionalisering van gemeenten op het gebied van de Monumentenzorg. Met de bovengenoemde activiteiten wordt inhoud gegeven aan het in stand houden van een provinciaal kenniscentrum op het gebied van de monumentenzorg.
- Het maatschappelijk effect van deze professionalisering en het verhogen van het kennisniveau is dat het Brabants erfgoed beter behouden blijft. Dit versterkt de Brabantse identiteit en zorgt voor verbetering van het woon-, leef- en vestigingsklimaat.

Kosten:

- Website: 3,5 uur per week = 175 uren à € 72,- = € 12.600,-.
- 4 nieuwsbrieven (120 uren) en 8 digitale specials (80 uren) = 200 uren à € 72,- = € 14.400,-.
- 3 cursussen en scholingsbijeenkomsten nieuwe ambtenaren (200 uren) = 200 uren à € 72,- = € 14.400,-.

Meten:

◇ Er wordt bijgehouden welke ureninzet in 2018 voor het beheer van de website is gepleegd. Wat betreft de nieuwsbrieven en digitale specials wordt aangegeven met welke frequentie de nieuwsbrieven en specials zijn verspreid, alsook wordt de ureninzet en het bereik geregistreerd. Dit geldt ook voor het aantal cursussen en scholingsbijeenkomsten inclusief ureninzet en bereik. Afwijkingen ten opzichte van voorgaande jaren en te verwachten toekomstige ontwikkelingen worden gesignaleerd.

5.4 Activering gemeenten m.b.t. gebiedsgerichte monumentenzorg, herbestemming, duurzaamheid en Omgevingswet

Pijlers van het nieuwe monumentenbeleid, zowel van Rijk als provincie, zijn gebiedsgerichte monumentenzorg, herbestemming en duurzaamheid. In het in 2015 uitgevoerde wensenonderzoek onder monumentenambtenaren wordt aangegeven dat op deze gebieden een grote ondersteuningsbehoefte bestaat. Op een proactieve wijze en vanuit een brede benadering wordt door het Monumentenhuis Brabant hier invulling aan gegeven.

Een ander heel belangrijk item voor de komende jaren is de Omgevingswet. Hoewel de invoering van de wet pas is voorzien voor 2021, is het zaak dat gemeenten hier vroegtijdig mee aan het werk gaan. Elke gemeente dient – vanuit een integrale benadering – een omgevingsvisie te ontwikkelen voor de fysieke leefomgeving. Cultureel erfgoed maakt daar onderdeel van uit. Is het voor gemeenten sowieso al een ingrijpend veranderingsproces met een andere manier van werken, een goede inbreng vanuit cultuurhistorie en monumentenzorg is de maatschappelijke uitdaging waar we voor staan.

De vorming van een omgevingscommissie is eveneens een belangrijk aandachtspunt. Ook dit zal het Monumentenhuis – onder meer tijdens persoonlijke gesprekken en informatiebijeenkomsten – vroegtijdig onder de aandacht brengen van de Brabantse gemeenten.

a) **Activering gemeenten m.b.t. gebiedsgerichte monumentenzorg en de Omgevingswet**

Gemeenten worden gestimuleerd een cultuurhistorische waardenkaart op te stellen dan wel te actualiseren. Dit als een van de onderleggers voor de op te stellen Omgevingsvisie. Sommige thema's die in dit kader van belang zijn, overstijgen de gemeentegrenzen. Bijvoorbeeld als het gaat om de Zuiderwaterlinie, of Van Gogh Brabant. Door dit vanuit een integrale benadering te benaderen ontstaat er nieuwe dynamiek met kansen voor onder meer erfgoedtoerisme en wordt bijgedragen aan "het stimuleren van beweging".

Bereik:

- alle 64 Brabantse gemeenten.

Resultaat / door:

- Het schriftelijk informeren van alle Brabantse gemeenten m.b.t. de Omgevingswet, opdrachtgeverschap bij cultuurhistorisch onderzoek, het provinciaal erfgoedbeleid en/of de Verordening Ruimte van de provincie Noord-Brabant.
- In een persoonlijk gesprek wordt aan 32 Brabantse gemeenten (50% bereik) nadere uitleg gegeven over o.a. de Omgevingswet en het erfgoedbeleid van de provincie Noord-Brabant.
- Advisering en ondersteuning bij de totstandkoming van cultuurhistorische waardenkaarten (CHW's), gebiedsontwikkelingsvisies en/of omgevingsvisies.
- Bevorderen en waar mogelijk deelnemen aan brede, integrale (erfgoed)projecten.

Doel / effect:

- Het doel is het leveren van een bijdrage aan de kennisontwikkeling bij gemeenten rond cultuurhistorische waarden en het geven van een impuls aan de inbedding van culturele planologie binnen de gemeentelijke planontwikkeling. Daarmee wordt tevens een impuls en bijdrage gegeven aan de gebiedsgerichte monumentenzorg binnen de provincie.
- Het doel is het leveren van een bijdrage aan de mogelijkheden en kansen voor het ontwikkelen van erfgoedtoerisme.
- Het maatschappelijk effect is dat het Brabants erfgoed beter blijft behouden. Dit versterkt de Brabantse identiteit, het zorgt voor verbetering van het woon-, leef- en vestigingsklimaat, het verruimt de kansen voor erfgoedtoerisme en is daarmee van betekenis op de economische ontwikkeling van de provincie.

Kosten:

- Informeren gemeenten m.b.t. de Omgevingswet e.a.;
Ureninzet: 25 uren à € 72,- = € 1.800,-
- Informeren gemeenten m.b.t. het provinciale erfgoedbeleid van de provincie Noord-Brabant;
Ureninzet: 25 uren à € 72,- = € 1.800,-
- Nadere, persoonlijke uitleg aan 32 gemeenten over o.a. de Omgevingswet en het erfgoedbeleid van de provincie Noord-Brabant;
Ureninzet: 75 uren à € 72,- = € 5.400,-
- Advisering inzake CHW's, omgevingsvisie e.d.: 50 uren à € 72,- = € 3.600,-
- Integraal werken / Erfgoed Alliantie Brabant: 50 uren à € 72,- = € 3.600,-

Totaal: 225 uren = € 16.200,-.

Meten:

◇ Van de bovengenoemde activiteiten wordt bijgehouden welke ureninzet in 2017 is gepleegd, alsook wordt de ureninzet en het bereik geregistreerd.

b) Activering gemeenten m.b.t. herbestemming van erfgoed en duurzaamheid

Herbestemming

Het zoeken naar nieuwe functies voor de vele honderden cultuurhistorisch waardevolle objecten die leeg staan of komen is dé uitdaging voor de komende tijd. Enerzijds om cultuurhistorische waarden, identiteit en ruimtelijke kwaliteit te behouden, anderzijds om een bijdrage te leveren aan het vinden van oplossingen voor het probleem van de schaarse ruimte. Door middel van herbestemming en hergebruik van monumentale gebouwen kan hier invulling aan gegeven worden vanuit de visie: behoud door ontwikkeling.

Verduurzaming monumenten

Monumenten kunnen het beste in stand worden gehouden door hergebruik te stimuleren. Daarbij is de energierekening vaak een hoge kostenpost en is het belangrijk deze kosten te reduceren.

In 2018 zal het monumentenhuis 100 uur besteden aan de ondersteuning van gemeenten bij het (laten) nemen van energiebesparende maatregelen bij monumentale gebouwen. Die ondersteuning bestaat in ieder geval uit kennisoverdracht op de volgende punten:

- *Menukaart energiebesparende maatregelen*
De provincie Noord-Brabant stelt deze menukaart zowel in papieren vorm als in digitale vorm ter beschikking. De menukaart geeft een overzicht van mogelijke energiebesparende maatregelen
- *Overzicht financiële ondersteuning voor energiebesparende maatregelen*
De provincie stelt dit overzicht zowel in papieren vorm als in digitale vorm ter beschikking. Vooral de subsidiemogelijkheden voor het treffen van energiebesparende maatregelen zijn daarin opgenomen.
- *Quick scan voor energiebesparende maatregelen*
De provincie stelt een overzicht beschikbaar van bij haar bekende partijen die een goede quick scan kunnen maken van welke energiebesparende maatregelen geschikt zijn voor een specifiek monumentaal gebouw. In dit overzicht worden ook de meest relevante aspecten genoemd die in de quick scan aan de orde moeten komen.

Bereik:

- alle 64 Brabantse gemeenten.

Resultaat / door:

■ Het schriftelijk informeren van alle Brabantse gemeenten over haalbaarheidsonderzoek t.b.v. herbestemming, waaronder aandachtspunten en subsidiemogelijkheden

- In een persoonlijk gesprek wordt aan 32 Brabantse gemeenten (50% bereik) nadere uitleg gegeven over (het belang van) herbestemming, de gemeentelijke rol en verantwoordelijkheid, aandachtspunten bij herbestemming, subsidiemogelijkheden e.d.
- Het informeren van alle Brabantse gemeenten over het verduurzamen van monumenten, waaronder een menukaart van energiebesparende maatregelen en informatie over subsidiemogelijkheden.

Doel / effect:

- Het doel is het leveren van een bijdrage aan de kennisontwikkeling bij gemeenten rond herbestemming van erfgoed en het geven van een impuls aan de herbestemming van monumentale en cultuurhistorisch waardevolle objecten en complexen.
- Het leveren van een bijdrage aan de kennisontwikkeling bij gemeenten rond energiebesparende maatregelen bij monumentale gebouwen en het geven van een impuls aan de verduurzaming van monumenten.
- Het maatschappelijk effect van herbestemming is dat het Brabants erfgoed beter behouden blijft en dat een bijdrage wordt geleverd. Dit versterkt de Brabantse identiteit en zorgt voor verbetering van het woon-, leef- en vestigingsklimaat.
- Het maatschappelijk effect van het nemen van energiebesparende maatregelen bij monumentale gebouwen is dat aangesloten wordt bij een maatschappelijke vraag, dat een bijdrage wordt geleverd aan een duurzame samenleving en klimaatdoelstellingen. Dit versterkt het woon- en leefklimaat in Brabant.

Kosten:

- Informeren gemeenten m.b.t. herbestemming: 25 uren à € 72,- = € 1.800,-.
- Nadere uitleg aan 32 gemeenten over herbestemming: 75 uren à € 72,- = € 5.400,-
- Kennisoverdracht verduurzaming monumenten: 100 uren à € 72,- = € 7.200,-

Totaal: 200 uren = € 14.4.000,-.

Meten:

- ◇ Van de bovengenoemde activiteiten wordt bijgehouden welke ureninzet in 2018 is gepleegd, alsook wordt de ureninzet en het bereik geregistreerd.

5.5 Onderzoek samenstelling en functioneren monumentencommissies

De Erfgoedinspectie heeft in haar rapport “*Erfgoed in goede handen ?*” (2013) geconstateerd dat er onvoldoende inhoudelijke kennis bij veel monumentencommissies. Ook in het Planoverleg en het Beleidsoverleg van RCE, Provincie en het Monumentenhuis Brabant wordt regelmatig in zorgelijke termen hierover gesproken.

In 2016 en 2017 is door het Monumentenhuis onderzoek uitgevoerd naar de samenstelling van de gemeentelijke monumentencommissies in de Brabantse gemeenten. In een aantal gevallen is geconstateerd dat de vereiste deskundigheden onvoldoende in de gemeentelijke monumentencommissie zijn vertegenwoordigd, of dat de inschakeling van de commissie

anderszins te kort schiet. In 2018 zal daarom opnieuw een inventarisatie plaatsvinden naar de deskundigheid van het gemeentelijk adviesorgaan op het gebied van de gebouwde monumentenzorg.

Resultaat / door:

- Het in beeld brengen van de wijze waarop gemeenten invulling hebben gegeven aan de verplichting te beschikken over een adviesorgaan op het gebied van monumentenzorg (Monumentenwet, art. 15), bijvoorbeeld een eigen gemeentelijke monumentencommissie, een regionale monumentencommissie, gecombineerde welstands-/monumentencommissie, aansluiting bij een provinciaal werkende commissie.
- Het per gemeente in beeld brengen van het aantal monumentendeskundigen dat in het desbetreffende adviesorgaan voor de gemeentelijke monumentenzorg zitting heeft.
- Het per gemeente in beeld brengen van de specifieke deskundigheid van de leden die zitting hebben in het orgaan dat de gemeente adviseert op het gebied van de gemeentelijke monumentenzorg (cultuurhistorie, bouw-/architectuurhistorie, restauratie, landschap/stedenbouw etc.).
- De bevindingen van de hierboven genoemde inventarisatie, aangeleverd in een Excelblad, worden in de vorm van een briefrapport aan de provincie gerapporteerd.

Effect / doel:

- Een beeld vormen van de monumentenadvisering bij Brabantse gemeenten: hoe is georganiseerd en in welke mate zijn zij toegerust om zorg te dragen voor een kwalitatieve monumentenadvisering.
- Het signaleren van eventuele lacunes in de (kwaliteit van de) monumentenadvisering;
- Het verkregen inzicht is gebruikt om gemeenten te stimuleren ervoor zorg te dragen dat de monumentenadvisering op een kwalitatief goede wijze plaatsvindt.
- Werken op maat aan een verbetering van de kwaliteit van de gemeentelijke monumentenzorg.

Kosten ureninzet onderzoek samenstelling monumentencommissies:

- Ureninzet: 75 uur
- Kosten: 75 uur x € 72,- = € 5.400,-.

Meten:

◇ Jaarlijks wordt een overzicht aangeleverd met daarop per gemeente vermeld de gevraagde gegevens (aantal leden monumentencommissie met daarbij per lid aangegeven op welk terrein van de monumentenzorg hij/zij deskundig is).

5.6 Tussentijdse evaluatie

Wat betreft het dienstverleningsverleningspakket zijn er tussentijds – tenminste tweemaal per jaar – evaluatiemomenten. Die vinden plaats tijdens het zogenoemde Beleidsoverleg, waaraan het Monumentenhuis, de Provincie en de RCE deelnemen. Daarin worden de ontwikkelingen binnen de Brabantse monumentenzorg besproken, met name hoe gemeenten invulling geven aan hun monumentenzorgtaak. Naar aanleiding daarvan kunnen de werkzaamheden van het

Monumentenhuis worden bijgesteld en/of dat er speciale activiteiten worden ontwikkeld. Bijvoorbeeld omdat er knelpunten zijn gesignaleerd, die om een directe actie vragen.

5.7 Geen commerciële activiteiten

De producten en diensten van Stichting Monumentenhuis Brabant zijn erop gericht om gemeenten non-profit te adviseren en te ondersteunen bij de uitvoering van de gemeentelijke monumentenzorgtaak.

Bij de oprichting van het Monumentenhuis hebben de toenmalige Rijksdienst voor de Monumentenzorg en de provincie bepaald dat het steunpunt slechts in beperkte mate gesubsidieerd zou worden en dat het Monumentenhuis goeddeels zelf de broek zou moeten ophouden. Daartoe zou het steunpunt betaalde dienstverlening voor gemeenten moeten gaan ontwikkelen. Dat heeft vorm gekregen in de oprichting van Monumentenhuis Brabant B.V. Enige aandeelhouder hiervan is Stichting Behoud Monumenten Brabant. Dit is een ideële stichting die zich ten doel stelt de kwaliteit van de integrale monumentenzorg in de provincie Noord-Brabant te bevorderen, zowel wat betreft gebouwde monumentale objecten, cultuurlandschappen als de archeologische monumentenzorg.

Stichting Monumentenhuis Brabant onderneemt zelf geen commerciële activiteiten.

6 Nut en maatschappelijk effect activiteiten Monumentenhuis Brabant

De provincie Noord-Brabant hecht er veel belang aan dat de activiteiten van Stichting Monumentenhuis Brabant nuttig worden gevonden, dat ze efficiënt worden uitgevoerd en dat ze een maatschappelijk rendement hebben. Vanzelfsprekend is het ook essentieel om te weten of de gemeenten tevreden zijn over de dienstverlening door Stichting Monumentenhuis Brabant.

6.1 Klanttevredenheid

Met de provincie Noord-Brabant is overeengekomen het tevredenheids- en wensenonderzoek om de vier jaren uit te voeren. Na het eerste onderzoek van 2010 (uitgewerkt in 2011) is eind 2014 opnieuw een dergelijk onderzoek uitgevoerd. De dienstverlening van het Monumentenhuis werd positief beoordeeld. Het dienstverleningspakket van Stichting Monumentenhuis Brabant werd door 84% van de respondenten als goed gewaardeerd. De waardering per activiteit afzonderlijk was ruim een zeven.

Eind 2018 – begin 2019 zal opnieuw een klanttevredenheid- en wensenonderzoek onder de Brabantse gemeenten worden uitgevoerd.

Tussentijds is een landelijk onderzoek uitgevoerd. In het evaluatierapport “Steunfunctie monumentenzorg en archeologie” (mei 2016), uitgevoerd door DSP, wordt geconcludeerd dat de steunpunten er goed in zijn geslaagd om hun basistaken uit de bestuurlijke afspraken uit te voeren.

6.2 Maatschappelijk effect

De activiteiten Stichting Monumentenhuis Brabant hebben een maatschappelijk effect en rendement. De kwaliteit van de monumentenzorg wordt verbeterd ten behoeve van een aantrekkelijke leefomgeving in Brabant.

- directe en concrete ondersteuning geboden bij de uitvoering van de gemeentelijke monumentenzorgtaak, waardoor gemeenten beter in staat zijn om hun klanten (monumenteeigenaren en andere belanghebbenden) op een goede manier van dienst te zijn;
- directe en concrete inhoud gegeven aan het professionaliseren van en het verhogen van het kennisniveau van gemeenteambtenaren die betrokken zijn bij het Brabantse erfgoed;
- een bijdrage geleverd aan de versterking van de kwaliteit en de effectiviteit van de gemeentelijke monumentenzorg, waardoor het Brabants erfgoed beter wordt behouden en de Brabantse identiteit wordt versterkt;
- inhoud gegeven aan het vorm geven en in stand houden van een provinciaal kenniscentrum op het gebied van de monumentenzorg;

- een bijdrage geleverd aan de kennisontwikkeling bij gemeenten rond cultuurhistorische waarden en het geven van een impuls aan de inbedding van culturele planologie binnen de gemeentelijke planontwikkeling;
- een impuls gegeven aan de gebiedsgerichte monumentenzorg binnen de provincie, één van de pijlers van het nieuwe monumentenbestel;
- een impuls gegeven aan de herbestemming van monumentale en cultuurhistorisch waardevolle objecten en complexen binnen de provincie, één van de pijlers van het provinciale beleid;
- een bijdrage geleverd aan een verdere ontwikkeling van het erfgoedtoerisme in Brabant;
- en wordt een bijdrage geleverd om monumentenzorg beter te positioneren in het spectrum identiteit – economie – ruimte.

Het inzichtelijk maken van het maatschappelijk effect van zijn activiteiten zal door het Monumentenhuis Brabant zo veel mogelijk worden nagestreefd. Onder meer wordt per activiteit hier een uitwerking van gemaakt (zie hoofdstuk 4).

7. Begroting 2018

In haar schrijven van 14 juli 2017 heeft de provincie Noord-Brabant aangegeven dat vanaf 2017 geen loon- en prijsbijstelling wordt toegepast op de subsidie van het Monumentenhuis Brabant. Dat betekent dat het subsidiebudget voor 2018 gelijk blijft aan dat van 2017, namelijk € 179.163,- bedraagt. Op basis hiervan is de begroting opgesteld.

Stichting Monumentenhuis Brabant huurt voor de uitvoering van haar taken werknemers in bij Stichting Behoud Monumenten Brabant tegen een uurtarief van € 72,-. Er bestaat geen BTW-verplichting.

Het voornoemde tarief is al jarenlang ongewijzigd gebleven. Door het accountantsbureau dat onze organisatie ondersteunt en adviseert is naar voren gebracht dat dit uurtarief mogelijk niet meer in overeenstemming is met de werkelijke kostencomponenten. In 2018 zal het daarom worden “geijkt”.

Naast de in hoofdstuk 5 beschreven activiteiten met directe kosten voor ureninzet, zijn er kosten voor materialen, porto en dergelijke (kosten divers) en is er een indirecte ureninzet (zie pag. 26).

7.1 Begrotingsopzet

Door de inhuur van personeel tegen een all-in uurtarief is een – gebruikelijke – begrotingsopzet met een kostenverdeelstaat, waarbij een onderverdeling wordt gemaakt naar salariskosten, huisvestingskosten en dergelijke, niet mogelijk. Voordeel van deze werkwijze is dat er heel effectief en overzichtelijk te werk kan worden gegaan.

Stichting Monumentenhuis Brabant maakt een doorbelasting van baten en lasten naar activiteit mét een uitsplitsing van:

- a) directe kosten;
- b) kosten voor materialen, porto en dergelijke (kosten divers);
- c) indirecte kosten (uren specifiek en kosten specifiek).

In de begroting van Stichting Monumentenhuis Brabant wordt een onderscheid gemaakt tussen de ureninzet die direct gerelateerd is aan de uitvoering van de producten en diensten van Stichting Monumentenhuis Brabant én indirecte uren.

Ad a) De directe ureninzet voor de producten en diensten wordt concreet benoemd (zie hoofdstuk 5). Via een urenverantwoording wordt deze bijgehouden en verrekend met Stichting Behoud Monumenten Brabant. In totaal is de directe ureninzet 2150 uur. De kosten hiervan komen hiermee uit op $2150 \times € 72,- = € 154.800,-$.

Ad b) De post ‘Kosten divers’ is in 2018 verlaagd naar € 5.000,-.

Ad c) Bij de indirecte ureninzet gaat het om activiteiten die weliswaar direct verband houden met de steunpunttaak, maar die niet als product of dienst zijn aan te merken. Het gaat bijvoorbeeld om overleg met RCE, Provincie, Brabantse monumentenorganisaties e.d. In 2018 wordt uitgegaan van een indirecte ureninzet van 175 uur, hetgeen ongeveer overeenkomt met de inzet in 2016 (zie jaarrekening). De kosten hiervan komen daarmee uit op een bedrag van $175 \times € 72,- = € 12.600,-$. Daarnaast zijn er de accountantskosten. Deze zijn begroot op € 3.000,-. De indirecte kosten komen hiermee uit op een bedrag van € 15.600,-.

De kosten van a), b) en c) zijn bij elkaar opgeteld:	€ 175.400,-
Als toevoeging aan de egalisatiereserve is een bedrag voorzien van:	€ 763,-
Als toevoeging aan de egalisatiereserve is een bedrag voorzien van:	€ 3.000,- +
	€ 179.163,-

Het voornoemde bedrag komt overeen met het door de provincie beschikbaar gestelde subsidiebedrag. In het activiteitenplan 2018 en de uitwerking van de begroting worden de verschillende posten concreet omschreven.

Uurtarief 2017

Zoals gezegd wordt een uurtarief gehanteerd van € 72,-. De indirecte kosten (€ 15.600,-) zijn naar rato doorberekend. De directe ureninzet is 2150 uur, zodat er per uur een bedrag van $€ 15.600,- : 2150 = € 7,26$ aan directe kosten bijkomt. Opgeteld geeft dit een uurtarief van € 79,26.

7.2 Inkomsten en uitgaven 2017

* Inkomsten: Subsidie provincie 2017	179.163,-
* Uitgaven t.b.v. dienstverlening: 154.800,- + 5.000,- + 15.600,- =	175.400,-
Toevoeging egalisatiereserve	763,-
Toevoeging bestemmingsreserve	<u>3.000,- +</u>
Kosten totaal	179.163,-
 * Resultaat	 0

<u>Uitgaven</u> <u>t.b.v. dienstverlening</u>	<i>Directe ureninzet</i>	<i>Tarief</i>	<i>Directe kosten: uren</i>	<i>divers</i>	<i>Indirecte (afgerond)</i>
1. Het bieden van een loket voor ondersteuning gemeenten					
a. Helpdesk gemeenten	450	72	32.400		3.300,-
b. Spreekuur / consult gemeenten	200	72	14.400		1.470,-
2. Het bieden van een platform voor afstemming en overleg					
c. Planoverleg	400	72	28.800		2.950,-
3. Het bevorderen van kennis en deskundigheid bij gemeenten					
d. Website	175	72	12.600		1.270,-
- Hosting, update, vormgeving				2.000	
e. Nieuwsbrieven	200	72	14.400		1.470,-
- Opmaakkosten				1.000	
- Papier + portokosten				1.000	
f. Scholingsbijeenk. en cursussen	200	72	14.400		1.470,-
- Huur locatie, porto e.d.				1.000	
4. Activering gemeenten					
g. Gebiedsgerichte monumentenzorg	225	72	16.200		1.650,-
h. Herbestemming	200	72	14.400		1.470,-
5. Inventariseren gemeentelijke monumentenadvisering					
	75	72	5.400		550,-
Subtotaal	2150	72	154.800	5.000	15.600,-

<i>Indirecte kosten:</i>	<i>Uren specifiek</i>	<i>Kosten specifiek</i>
Overleg RCE	20 uur	
Overleg Steunpuntennetwerk	45 uur	
Overleg archeologie	20 uur	
Overleg provincie	40 uur	
Beleidsoverleg	10 uur	
Overleg monumentenorganisaties	40 uur	
<i>Kosten accountant</i>		€ 3.000,-
<i>Uren indirecte kosten (totaal)</i>	<i>175 uur</i>	€ 12.600,-
<i>Totaal</i>		€ 15.600,-

7. Egalisatiereserve Stichting Monumentenhuis Brabant

Per 31 december 2016 bedroeg de egalisatiereserve van Stichting Monumentenhuis Brabant € 8.689,-.

Het beleid is de egalisatiereserve niet te laten stijgen boven de € 10.000,-. Indien dit wordt overschreden, zullen de overschotten worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve 'Klanttevredenheid'.

Egalisatiereserve	2013	2014	2015	2016	Prognose 2017	Prognose 2018
Saldo per 31 december	€ 4.624,-	€ 7.484,-	€ 10.366,-	€ 8.689,-	€ 8.689,-	€ 9.452,-

8. Bestemmingsreserve ‘Klanttevredenheid’

Om het dienstenpakket van Stichting Monumentenhuis Brabant zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij de behoefte en wensen van de Brabantse gemeenten is het nodig om op gezette tijden zich hiervan een beeld te vormen. Ook is het belangrijk goed zicht te houden op knelpunten binnen de gemeentelijke uitvoeringspraktijk. Die informatie kan worden gebruikt om de dienstverlening naar gemeenten toe gericht en efficiënter te kunnen uitvoeren., alsook vormt het de onderlegger voor het benoemen van speerpunten binnen het dienstenpakket van Stichting Monumentenhuis Brabant. Daarom voert Stichting Monumentenhuis Brabant om de vier jaren een tevredenheids- en wensenonderzoek onder de Brabantse gemeenten uit over haar dienstverlening. Het eerstvolgende onderzoek zal eind 2018 / begin 2019 plaatsvinden. De ureninzet voor dit onderzoek wordt geraamd op 110 uren, hetgeen overeenkomt met een bedrag van ca. € 8.000,-.

Om dit onderzoek te bekostigen is het vormen van bestemmingsreserve noodzakelijk. Deze reserve zal worden gevoed door eventuele overschotten van de egaliseringsreserve hier naar over te hevelen.

Bestemmingsreserve	2015	2016	Prognose 2017	Prognose 2018	Bijstorting (prognose)
Saldo per 31 december	€ 366,-	€ 1.677,-	€ 2.640,-	€ 5.640,-	€ 2.360,-